

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Vodilo za državne volitve*).

I.

Po šestletni dobi je bil 17. maja t. l. du-
najski državni zbor sklenjen in kmalo bomo
imeli nove volitve.

Prej so državne poslance volili deželni
zbori, pa dosedaj vladajoča stranka je pred
šestimi leti deželnim zborom to pravico vzela
in vpeljala tako imenovane neposredne
volitve, to so take volitve, pri katerih tudi dr-
žavne poslance volijo volitelji sami kakor de-
želne poslance.

Vsake volitve so važne in imenitne, zlasti
pa volitve za državni zbor. One dajejo držav-
ljanom najlepšo in najimenitnejšo
pravico, namreč pravico pretresati in dolo-
čevati postave, ki bodejo v prihodnje morebiti
veljale za veliko veliko let. Ako so te postave
dobre in koristne, bodo one, ki k njim pripo-
morejo, blagovali njihovi potomci, če so pa
slabe, se bodo nad njimi še hudovali, ko bodo
njihove kosti že zdavnej v hladni zemlji trohnele.

Iz tega pa sledi, da ima vsak državljan
tudi sveto dolžnost si po svoji moči
prizadevati za dobre in koristne postave, kar
se godi ravno s tem, da po svoji moči pripo-
more k izvolitvi poštenih in zanesljivih po-
slancev. Nihče naj se toraj na druge ne za-
naša, češ, da bodo že oni tudi brez njega vse

*) Na članke, ki smo jih pričeli pod tem na-
slovom, svoje častite bralce in vse domoljube še
prav posebno opozorujemo, ker so volitve zelo
blizo; naj jih tedaj širijo kolikor mogoče med
priprostim narodom in naj jih ne zavržejo, ker
bodo v njih našli zanesljiva in natančna vodila za
prihodnje volitve. Vredn.

opravili. Res bodo opravili, in morda jim bo
še prav ljubo, da bodo oni vse opravili, pa
kako bodo opravili? Kakor bo njim najbolje
kazalo, ne pa Vam, kakor se bo njim prav
zdelo, ne pa kakor bi za splošnje koristi naj-
bolje bilo. Poglejte le nasprotnike, in vzemite
si jih v izgled. Nobeno še tako nujno delo,
nobena sitnost, nobena še tako dolga pot, no-
bena zamera jih ne zadržuje, da bi ne prišli
volit in da bi ne skušali izbrati svojih privr-
žencev. Zakaj bi se toraj Vam zdelo vse pre-
več, vse zoperno, vse malenkostno, ko vendar
gre za Vaše najimenitnejše koristi, za Vaše
najsvetejše reči, za Vaš denar, za Vaše bla-
gostanje, za gospodarski napredek itd., kar je
vse odvisno od tega, ali boste pri volitvah
izbrali poštene in zanesljive može, ki Vaše te-
žave in bremena poznajo, ter imajo tudi srce
in pogum se za Vas potegovati.

Jako napačno bi pa bilo še le takrat misliti
na volitve, ko je treba iti že na volišče. Že
pred volitvami je treba poskrbeti mnogo reči,
od katerih je odvisen srečen uspeh in izid vo-
litev.

In ravno na vse to Vas hočemo s temi
vrsticami opomniti.

1. Že zdaj naj se v vsakem imenitnejšem
kraju in v vsaki občini kak vnet domorodec
poprime volitvenih zadev. Kjer ga ni moža,
ki bi se za volitve zanimal, tam se navadno
prav nič ne stori. Može, katerim je za domačo
reč kaj mar, naj tedaj ne čakajo, da jih bo
še le kak vnanji odbor iz spanja zbudil, am-
pak eden domačih naj sam reč v roko vzame,
naj stopi na čelo in naj zbere veljavnejše
može, ki naj se potem zastran volitev med
seboj dogovoré, zlasti pa skrbé, da se bodo

vse priprave za volitve vršile natančno in po-
stavno. Ti može naj stopijo potem v zvezo z
glavnim narodnim volilnim odborom, ki se bo
po razpisanih volitvah osnoval v Ljubljani, in
naj mu nemudoma naznanijo vsako zapreko, vsak
pomislik, vsako željo, da se vse potrebno o
pravem času pri merodajnih krogih vravna.

2. Ti može ali občinski volilni odseki
naj bodo zlasti gledali na to, da se bodo vo-
lilni imeniki prav sestavili, da ne bode
noben volilec naše stranke izpuščen, ki ima
volilno pravico, in noben nasprotnik ne vpisan,
ki volilne pravice nima.

Te volilne imenike, ki morajo biti na pod-
lagi zadnjih občinskih volitev po abecednem
redu sestavljeni, vredujejo po mestih, trgih in
kmečkih občinah občinski župani. En tak vo-
lilen imenik mora župan v svoji občinski pi-
sarnici ali hiši celih osem dni razgrniti, da
ga vsakdo lahko pregleda, in ob enem mora
javno v občini oklicati, da zamore vsakdo vo-
lilen imenik pregledati in v osmih dneh, ki
se štejejo od dne razglasenja, svoje vgovore
naznaniti. Enakšen spis volilnega imenika
pa mora župan izročiti okrajnemu glavarstvu,
ki ima razsojevati o vgovorih zoper volilne
imenike.

Vgovore, da je kdo vpisan, ki nima vo-
lilne pravice, ali kdo izpuščen, ki pa ima vo-
lilno pravico, sme delati vsak volilec do-
tične občine, in jih izroči županu, ki jih mora
v treh dneh odposlati okrajnemu glavarstvu
ali tisti politični gosposki, kateri je deželni
predsednik izročil razsodbo o takih vgovorih.
Ako kdo z razsodbo okrajnega glavarja ni za-
dovoljen, se sme v treh dneh pritožiti ali

Ljubljanske slike.

Raznoterosti (diversa).

(Dalje.)

3. Mestni postopač, „štatkind“
ali „permejkščendušovec“ (lupus vulgaris)
je kar naravnost škodljiva žival, ktere je pa
čedalje manj, kar mora vsak živeti ob svojem
zaslužku. To smrdljivo zelišče raste le po ne-
čednih, nemarnih kotih, kamor ne prerinejo
žarki solnca skrbne odgoje, ne gorkota prave
očetove ali matrne ljubezni. V šolo pride, a
ni mu dano uživati njenih dobrot, čez par let
mora zavoljo svoje porednosti in splošnega
slabega učenja dati jej slovo, in odslej je šola
njegova javno življenje, ktero tako le prekmalu
pokusi. Tako se pripeti, da so njegovi bivši
sošolci morda komaj v četrtem, petem razredu
realke ali gimnazije, a on že „študira“ na
Žabjeku, od koder pride še bolj „zrel“, nego
je bil prej. Stariši, če jih sploh pozna ali še
ima, so že davno zgubili svojo moč do njega,
zato je s 15., 16. letom že sam svoj, tako
polnoleten, kakor marsikdo drugi še s 30 letom

ne. Komaj 12 let starega že vidiš s „čikom“
v ustih podečega se z rokodelskimi učenci po
ulicah in uganjajočega vsake vrste dostojne in
nedostojne burke. Če pride potem h kakemu
rokodelcu se rokodelstva učit, utegne še z
njega kaj pridnega postati, a večinoma ne.
Ako je pa sam sebi prepuščen, se mu godi
tako, kakor smo že omenili, razuzdanost v vsa-
kem obziru, neredno, obilno in preslabo živ-
ljenje mu le prekmalu pritisne svoj grdi pečat
na obraz, da ga le vidiš, veš, kaj da je, če bi
prav ne kipela iz njegovih ust najgrša kletev,
najostudnejše besede, katerih je omikanega
ali vsaj pošteno odgojenega človeka sram in
strah.

Vendar ni vselej tako surov in neotesan,
nasprotno utegne biti prav sladek in se „go-
spodom“ neke posebne vrste, katerim se „po-
nočni metulji“ pravi, prav koristnega skazovati
— za dober denar, se ve da. Zato vé marsi-
kako skrivnost, ktere prizadeti še za lep denar
ne bi dal na véliki zvon obesiti, a obdrži jo
zá-se, dokler se mu to potrebno in koristno
zdi; on dobro vé, da je molčanje o pravem
času vsaj srebra, če ne zlata vredno. Delo z

rokami mu nič kaj ne diši, zato išče zaslužka
na vsak način prej, nego s težkim, poštenim
delom. Poseda in postopa veliko, celó po krčmah
in kavarnah niže vrste, kjer lovi kmete in
druge neprevidne ljudi na karte in druge igre,
pri katerih tisti, ki zgubi, nikdar ni on. Če koga
tako v mreže dobi, se ne zanaša na slepo srečo,
marveč, ako bi ga ne marala, jo potegne na
svojo stran z raznimi umetnostmi; ker ima
navadno pri tem tovarše, se potem razdeli
tako „dobljeni“ denar med vse, oskubenemu se
pa vsi skup v zobe smejejo. Dobiček se potem
večidel naglo zapravi v družbi tovaršev in to-
varšic, ktere si hranijo življenje na drug, pa
nič manj „pošteni“ način.

Tako živi mestni postopač do smrti, ktera
ga najde prej ali slej, večidel v dozdej popi-
sanem stanu; vendar pa se tudi primeri, da
se poprime kake službice, a tudi v tej stoji
še vedno v prejšnjem stanu, v kterega se več-
krat tudi res nazaj povrne. Pred nekoliko
leti je bilo tega plevela v Ljubljani veliko več
ko zdaj; sedanji čas mu ni več tako ugoden,
nekaj zato ne, ker med „fajn gospodi“ ni več
toliko denarja, nekaj zavoljo nove vojaške po-

vložiti rekurs pri deželnem predsedniku, čigar razsodba je vselej končno veljavna.

Na poznejše vgovore se okrajni glavar ne sme več ozirati in mora volilni imenik 24 ur pred volitvijo vradno in konečno vrvan biti in se potem ne sme več spreminjati.

Volilni imenik velikih posestnikov dela deželni predsednik, ki sprejema in razsojuje tudi vse pritožbe in vgovore.

Program štajarskih „fortšritlerjev“.

Nemški „naprednjaki“ na Štajarskem so izdelali program, iz katerega bomo videli, kam ti ljudje merijo.

Naprvo se povdarja, da se mora nemška narodnost braniti v Avstriji, ker je Avstrija izvirno nemška. Tu je pač treba pravi: kdo napada nemško narodnost? Kdo jej krči njene pravice? To je čisto neopravičena fraza, pod katero se skriva želja, da bi se še dalje germaniziralo in slovenščina zatirala. Ob enem opomnim, da je ta program podpisal tudi od Slovencev voljeni Seidl. Slovenci mariborske okolice, zdaj vidite, kako Seidl vašo narodnost spoštuje. — Laž je nadalje, da je Avstrija po izviru nemška. Avstrija je bila od nekdanj federalistično urejena, obstoječa iz raznih dežel in narodov. Še le absolutizem je poskušal centralizacijo in ponemčevanje, pa se mu ni posrečilo.

Izreka se v programu želja, naj bi vsi narodi sodelovali v državnem zboru za ljudske pravice. Pa ta stavek zgubi vsako vrednost, ako se v prvi vrsti le nemštvo povdarja, in ako se drugim narodom ne pusti duška, da bi se mogli naravno po svojih [sposobnostih in v svojem jeziku razvijati.

Pritrujemo „fortšritlerjem“, da mora postati državni zbor pravi ljudski zastop, da naj se odpravijo kurije, in da naj se omenijo predprave velikega posestva. Pa s tem, da se pomnožijo poslanci iz mest, se to ne bo doseglo, saj so tudi meščani nasproti kmetom tako že privilegirani. Grajščaki, kmetje in meščani naj volijo skupno, potem se bo videlo, kje je večina.

Ta program pravi nadalje, da se mora duhovnom volilna pravica vzeti, ker so od papeža odvisni. Mi pa mislimo, da so duhovni manj odvisni, nego uradniki in penzionisti, in

če se že komu volilna pravica vzame, naj se vzame uradnikom in penzionistom, ki so še vedno glasovali po komandi, in dostikrat potlačili ljudsko mnenje.

Reče se nadalje po pravici, da je Avstrija vsled dualizma prišla Madjarom v oblast, in da se ta jarem ne dá dalje prenašati. Zato zahtevajo „fortšritlerji“, naj se delegacije odpravijo in naj se raje Avstrija popolnoma odcepi od Ogerske, „raje brez Ogerske živeti, ko z Ogersko konec vzeti“. — Zoper te stavke nimamo nič, mislimo le, da bodo „fortšritlerji“ v odločilnem trenutku pogum zgubili, kakor izkušnje kažejo.

Zadnja konvencija s Turčijo se ostro graja kot za Avstrijo poniževalna, kar tudi priznamo. Naj se ustavoverci zahvalijo Andrassyu, saj so sami ustvarili dualizem, iz namena, da bi Slovane s pomočjo Madjarov krotili.

Proti zasedanju Bosne in drugim enakim podvzetjem se še vedno upirajo, vendar so toliko odjenjali, da priznavajo samostojnost balkanskih narodov, in je nečejo ovirati. Če bi bili Rusi od Turkov tepeni bi ti možje pač drugače govorili.

Oni zahtevajo nadalje, naj se unanja politika v državnem zboru dela. Kaka mora biti ta zunanja politika, to izrečejo z besedami: „Avstrija ne sme iti ne z Rusijo, ne s Turčijo, ampak z Nemčijo.“ Tu pač lahko razvidimo, kam pes taco molil!

Šola, pravijo, mora ostati brezverska, in ljudje se ne smejo za papeža izrežati. — Iz tega vidimo dosti jasno, kaki tiči so ti „fortšritlerji“, med ktere spadata tudi Seidl in Foregger, in sveta dolžnost lavantinske duhovščine in vseh tamošnjih vernih katolikov je, da spodbijajo kandidate Seideln, Foreggerja in enakih mož.

Da so jim tudi vojaki na poti, ker ovirajo nekoliko njih mogočnost, to je že stara pesem, zato zopet ponavljajo, da se mora vojaščina zmanjšati.

Popolnoma prav pa jim damo, če zahtevajo, da naj se število uradnikov zmanjša, in da naj se uprava vrši bolj na kratko brez prevelike pisarije, ker to mnogo denarja stane. Več pa naj se skrbi za obrtnike, kmetovalce in spleh pridelajoče stanove, kar tudi mi vedno naglašamo. Na koncu pravijo, da se mora obrtnijski red predrugačiti.

Izrekajo se poslednjič za colnino na tuje obrtniške izdelke, kar bi bilo zares potrebno.

Iz teh stavkov smo že lahko spoznali, da tisti, ki so ta program sestavili, čeravno imajo sem ter tje dobre misli, vendar v glavnih rečeh niso naši prijatelji, in da je naša toliko domovinska, kolikor še večja verska dolžnost, da sile vse napnemo, da njih kandidate spodbijemo.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 24. maja.

Čehi so stopili zopet v rezervo. Ker vidijo, da jim vlada nič neče privoliti, in da tudi nemški poslanci nemajo prave volje za to, ampak da oboji le zato vabijo česke poslance, da hi državni zbor zadobil tisto moč, ktere brez Čehov zastoj išče, zato so se izrekli, da ne vidijo nobenega uzroka, spremeniti svojo politiko, ker se tudi vlada ni spremenila. Česki listi to izjavo tako tolmačijo, da s tem še nikakor ni rečeno, da Čehi po nobeni ceni ne pridejo. Prišli bodo, pa le potem, ako se po volitvah vlada spremeni, ali pa če ta vlada Čehom vsaj do pol poti nasproti pride. Nemci so mislili, da bodo Čehi že s tem v državni zbor zvabili, ko so obljubili, da se hočejo gospodarskega vprašanja lotiti in Madjarom nasproti stopiti. Res je verjetno, da se bo prihodnji državni zbor največ pečal z gospodarskim vprašanjem, to je tudi prav; pa človek ne živi samo od kruha, in če so nzs mislili Nemci z gospodarskim vprašanjem zazibati v spanje, da bi pozabili svoje narodne idealne težnje, potem, ako se jim zagotovi narodni obstanek kot Čehom in Slovanom, da se jim ne bo več treba proti ponemčevanju vojskovati. Enakih nazorov smo tudi mi Slovenci navdani.

O volilnem gibanju na Slovenskem se čitajo po nemških časnikih prav čudni in resnici malo podobni dopisi. Znani naš dopis iz Celja se je kakor v meglenih podobah tako raztegnil, da nas Nemci v medsebojni vojski vidijo, čeravno je med nami dosti lepa sloga. Naravnost lažnjiva in tendenciozna pa je vest, da se hočemo mi že zdaj za zedinjeno Slovenijo pognati. O tem zdaj pri nas še govora ni bilo. Vsaka reč ima

stave, ki pobira k vojakom ljudi brez izjeme, pa še iz drugih vzrokov, katerih pa tu ne maramo omenjati. Starejši so si že poiskali službic, mlajših je pa veliko v posilni delavnici, za katero ta stan daje največ materijala.

4. Berač (homo molestus). V daljšem obziru smo Slovenci vsi berači, ker moramo sprostiti si skoro vse, kar se nam v političnem življenju ne dá, čeravno nam po pravici gré. Razen teh beračev je pak v Ljubljani še dosti drugih, ki nimajo druge, kakor svojo osebno politiko brez vsake vzajemnosti, vsak dela namreč le sam zá-se. Čeravno ima Ljubljana kakor vsako drugo mesto, več dobrodejnih naprav za uboge in posebno kaso, v katero se stekajo razne kazni, je vendar jih še mnogo, ki trdijo, da prav res potrebni in vredni iz te kase nič ne dobé, marveč le nevredni, zato si morajo „vrednejši“ še sami pomagati in dobiti to, kar iz mestne kase premalo dobé, po drugi poti, namreč naravnost od darovalcev brez magistratnega posredovanja. Koliko jim magistrat premalo daje, tega sami ne vedó, ker beraču ni nikoli preveč, še celo dosti ne.

Mestni berač je dvojne vrste, namreč:

gospodski (homo molestus nobilis) in navadni (homo molestus vulgaris). Prvi se navadno od daleč še ne pozná, ker nima nobenega vidnega znamenja na sebi, le obleka utegne biti v slabšem stanu, morda kak kos celó ni bil njemu pomerjen. Je tudi gladkega obnašanja in zná lepo staviti besede ter ti dá pri nagovoru častne naslove, kakoršnih si morda želiš, a jih boš težko kedaj dosegel. Najmanjši drobiž je zá-nj desetica, a še za to si od njega ne boš pridobil posebne pohvale, le znebil se ga boš. Svoje „kunte“ ima razdeljene po tem v boljše in slabše, dalje si dobro zapomni, kdaj je bil pri katerem, kdaj ima toraj zopet priti, da se mu ne bodo vrata pred nosom zaprla ali dobrotnik ne bo njegovih daljnih „visit“ si popolnoma prepovedal. Tak berač se naredi iz človeka, ki je že boljše čase videl, pa je padel s konja po svoji ali drugih krivdi, zdaj se pa ne more ali ne upa več ná-nj spraviti zavoljo prepičlega znanja ali ker je preveč počrnjen ali pa tudi, ker se resnega dela noče lotiti; le malokteri tako „privatizira“, ker si res ne more pomagati, večidel je človek, „ki bi še prav lahko delal“ — kakor pravi kmet.

Se vé, da, svoje „vizite“ dela bolj tajno, najraje pride na dom in tu se zopet najprej loti mehkejših ženskih src, pri katerih navadno več opravi, kakor pri moških, ki denar sami služijo. Sploh je ta berač bolj skrivna nadloga, ktere se je prav težko znebiti, ker je vseskozi silno sladek v govorjenju in vljuden na vso moč, toraj zoper njega nimaš orožja strogosti ali celó robotosti.

Navadni berač je ves drugačen. Ta te strese za možniček povsod, kjer se mu varno zdi, domá, na poti ali v gostilnici. Spomina nima natančnega, mu daš ali ne, poprosil te bo, kjer je. Da-si navadno ne pozná zamere, utegneš vendar-le od njega slišati besede, kakoršnih nikjer ne bereš. Čeravno se ti predstavi v silno razcapani, včasih še nalašč raztrgani in povaljani obleki, vendar ni vsak tak revež, kakor se dela, med desetimi je milodara vreden res komaj eden. Jemlje vse: najraje gotov denar ali reči, za ktere se lahko dobi žganje ali pa denar. V tem stanu je namreč največ kuntov javnih in skrivnih žganjarij, in človek bi lahko stavil, da se podarjeni krajcar ne bo še ogrel v žepu beračevem; da le par

avoj čas. Za prvo pot smo zadovoljni z narodno ravnopravnostjo. Naše težnje pa se pretirajo nalašč iz tega namena, da bi se nas vlada vstrašila, in da bi nas pri volitvah potlačili pomagala, kakor prejšnja leta.

„**Deutsche Zeitung**“ se hučuje nad Čehi, ker povdarjajo še vedno zgodovinske pravice svojega kraljestva, in pravi, da tega Nemci dopustili ne bodo, da bi se nemški Pemci Čehom izročili. Čehi so res nesrečni, da imajo toliko Nemcev v deželi, ker zaradi njih bodo vedno na Nemčijo priklenjeni.

Po **nemških deželah** se oglašajo mnogo novih kandidatov za državni zbor. Vendar nas to ne zanimiva, ker so si liberalci podobni, kakor kraljcarji, in zato nam je vse jedno, ali se volijo stari ali novi liberalci. Želeti bi le bilo, da bi si katoliška stranka kaj sedežev priborila.

Vnanje države.

V **Macedoniji** vstanek zoper Turčijo še vendar ni ugasnil in se poroča o več srečnih bitkah zoper Turke.

V **nemškem** državnem zboru je liberalni predsednik Forckenbeck svoje mesto odložil, ker nema več večine za seboj. Katoliška in protestantsko-konservativna stranka podpirate Bismarkove predloge in imate v tej zadevi večino. Na mesto Forckenbecka je bil izvoljen Seidewitz za predsednika, katoliški poslanec Frankenstein pa za podpredsednika. Po nemških mestih pa se sruje huda agitacija zoper Bismarka in zoper večino državnega zbora. Meščani se bojé, da se bo živež podražil, kedar se vpelje colnina na žito in meso. Bismark je govoril dve uri za svoje predloge in povdarjal, da je treba tudi za kmeta skrbeti, in da se mu ne smejo prevelika bremena nakladati. Tudi je povdarjal, da se cena kruha ne ravna po žitni ceni; da je zdaj kruh ravno tako drag, ko prej, čeravno je žito za polovico cenejše. „Dunajski Tagblatt“ pa misli, da je Bismarkova colnina proti Avstriji obrnjena, in da hoče on Avstrijo prisiliti, da stopi v colno zvezo z Nemčijo, katera ne pridela za se zadosti živeža in je na Avstrijo navezana, ter se zamore proti drugim deželam le zapreti, ako jej bo cela Avstrija odprta. S tako colno zvezo pa bi postali mi podložniki in vazali nemškega cesarstva, česar nas Bog varuj; Nemci-Prusi bi potem našo obrtnijo potlačili

in naše poljske pridelke pojedli. Ko bi mi imeli ali dobili tako energično vlado, kakor je Bismarkova, morali bi tudi mi naše meje proti Nemčiji zapreti; lože mi brez Nemcev živimo, kakor Nemci brez nas.

Izvirni dopisi.

Iz Sarajeva, 13. maja. (Konec.)

Ko je paša to zvedel, poslal je celi bataljon turške vojne, da so cerkev obkolili in med bajoneti obesili so potem mali zvon. Turci so pridrli zopet nad pašo ter mu žugali s smrtjo, ako pusti kedaj zvoniti; zvon naj visi, ker je že v stolpu, ali zvoniti nikakor ne sme. Da bi se razburjenje in grozjenje poleglo, prepovedal je paša zvoniti, in tako je molčal zvon dolgo časa. Med tem pak so pašo Srbi opominjali na njegovo obljubo in ga prosili tako dolgo, da jim dovoli zvoniti, a samo s pristavkom, da bode v ta namen vselej poslal vojaško stražo k cerkvi, in tako se je tudi zgodilo. Kakor pravoslavci, tako tudi turci niso nehali vedno so bili nad pašo, naj prepove zvonjenje, ako tega ne stori, bodo cerkev razrušili ali razrušiti dali in to s pomočjo prerokovo. Paša, menda pameten človek, tega nikakor ni hotel verjeti, da bi prerok res toliko moč imel, da bi cerkev zrušiti mogel, toraj je mohamedancem rekel, naj to le storé, in da je to tudi njemu ljubo. Zberó se odlični Turci, zložijo mnogo novcev ter pišejo v Carigrad po nekoga jako pobožnega „hodja“ (turškega duhovna), kterega so že v življenji za svetnika častili. Ta živi svetnik res pride, vse mesto ga je slovesno sprejela; on ogleda cerkev ter jim konečno obljubi, da zamore tako moliti, ter da ga bode prerok gotovo uslišal, in da se mora v 14 dneh cerkev sama zrušiti. Turci, veseli tega svetega poročila, dali so mu še novcev in vsakojakih daril prinesti. Sveti „hodja“ zapove, da se mora „latinska čuprija“ od obeh strani zgraditi, njemu pa na sredi mosta pripraviti kraj, kjer bode molil in dobro videl pravoslovno cerkev. Vse se je zgodilo. Živi svetnik moli in moli noč in dan, bedasti Turci pak so hodili na brda gledat, kedaj se bode cerkev razrušila, celo bližnji sosedje pravoslavne cerkve izselili so se iz hiš strahú, da bi se jim kaka nesreča ne pripetila, kadar se cerkev razvali. Dan za dnevom mine, cerkev

pak je še vedno stala. Približa se 14. dan. Vsi Turci so bežali zopet na brda in gledali, kedaj bode cerkev skup pala, ali zastonj je bilo, proti večeru napotijo se vsi k svetniku ga vprašat, kako je to, ali čuda, tudi svetnika nikjer več ni bilo najti. Ugibali se na vse strani, kaj je to, najpobožnejši pak so rekli, da ga je prorok k sebi na razgovor poklical. Pri tem je tudi ostalo. Hodja jo je bil nazaj v Carigrad popihal s polnim žepom. Turci čakajo ga še vedno in pravijo, da bode gotovo nazaj prišel.

Čez nekaj časa potem je bil prestavljen tadanji paša, njegov namestnik pak je strogo prepovedal zvoniti, in tako ni zvonilo do 19. avgusta lanskega leta. S tem pak Turci še nikakor niso bili zadovoljni, grdo so pogledovali vedno cerkev, ker so se spominjali, kako jih je paša prevaril. Zopet so imeli nek dan veliko zborovanje, vse je poslušalo necega „hodja“, koji je pripovedoval turčinom, da je zvonik pravoslavne cerkve višji od „begove djamiije.“ Pri tej priči se je sklenilo, da morajo po kacem inženirji natanko poizvedeti, koliko višji je, to se je tudi zgodilo. Dva čevlja in nekaj palcev je bil višji, da ne bi pak ta sramota ostala, povišali so stolp „begove djamiije“ za dobre tri čevlje. Pripovedoval mi je stari Bošnjak tudi, kako so Turci strogo pazili na britje glav. Vsak kristijan moral se je po glavi briti, celo „fratri“ bili so spredaj visoko po glavi in zadaj ravno tako briti. Polne kosmate brade nikdo ni smel nositi, in to zato ne ne, da so se spoznali begovi, efendi, paše, dervisi itd. Brke je moral vsakdo rasti pustiti, iz tega časa izvira tudi, da si bosanski „fratri“ puščajo brke rasti in hodijo tako oblečeni, kakor drugi Bošnjaki. V nekojih krajih morale so tudi ženske katoličke zagnjene hoditi. Poroke in pogrebi nikdar niso smeli javni biti. Stropi v hišah morali so nizki biti, tako, da je Bošnjak vedno pripognjen v hiši stati moral in se tako vedno spominjal na nizki svoj stan. Pripovedoval mi je tudi resnični dogodek kuharice od necega konzulata v Sarajevu. Konzul je napravil veliko večerjo ter povabil druge konzule in odlično gospodo, ter zapovedal kuharici, naj priredi tudi svinjsko pečenko za ta večer. Uboga revica skrbela je za stvar ter poslala daleč iz Sarajeva k neki gospej po malega praseta, kojega je tudi še živega dobila v Sarajevo. Prasec je

dobí, pa gre žganjarju v roko. Marsikteri pa nosi tudi v hranilnico ali nabira debele bankovce in kedar na goli slami ali povaljani postelji umre, se najdejo pod njo ali v njegovih cunjah zašite hranilnične bukvice ali pa gotovina v papirji. So tudi taki, ki niso zadovoljni le s tem, kar se jim radovoljno dá, nego tudi s mi kaj utaknejo v mavho, če jim je sreča mila, da jih nihče ne vidi. Zbirljivi pri tem niso, vse je dobro, da je le kaj vredno. Zato dobé tudi s policijo opraviti, pa kaj jim de tó! Par dni ali morda tednov jih morajo zastonj pitati, pa je dobro, na poštenje svoje tako niso kar nič ponosni.

Ena lastnost je vsemu beraškemu stanu karakteristična, namreč zavidnost, nevoščljivost. To je tako, kakor gobar, če najde pred sabo obrezko gob. Čeravno so vsi enakega stanu in žive ob enaki obrtniji, vendar ni nobene vzajemnosti med njimi, vsak le sebi vse privoščí, drugemu tovaršu nobenemu nič; pač pa ga iz vsega srca preklinja in mu želi samega vraga na vrat, če mu je kje kak sold požrl. Država beračev bi pač ne mogla biti drugačna, nego da bi imel eden vse, a vsi

drugi skup nič. Pri vsem tem bi marsikteri berač ne menjal s še tako pridnim delavcem, ker živi ob svoji „obrtinji“ brez dela bolje nego ta ob delu svojih rok. To je pač smrđljivo in škodljivo zelišče na vrtu človeške družbe, a zatreti se popolnoma ne dá, vsaj tako lahko ne, ker navada je železna srajca. Obleci tacega berača v svilo, daj mu mošnjo zlata: šel bo, prodal svilo, oblekel se zopet v strgane cunje, zlato pa ali zapil na žganji ali pa ga spravil k onemu, kar si je že prihranil. Pravi, res potrebni berač se v javnem življenji ne vidi ali vsaj ne nadleguje drugih ljudi; od mesta že toliko dobi, da mu tega treba ni, če ni razvajan in nima še kakih posebnih nadlog; o tem toraj tukaj tudi dalje govorili ne bomo.

5. Popotni barantač (homo agens preregrius) je tuja tica, ki se le ob ugodnem času v Ljubljani pokaže; če je pa tukaj stanovitno naselila se, lahko staviš, da je to storila le zato, ker jej je kraj lep in vreme zmiraj ugodno. Po jeziku, kupčiji in unanosti deli se v Kočevarja (judus carniolicus), v žida tujega (judus externus) in v laha (Gari-baldi domesticus). Prva dva sta po vsem svetu

znana, kakor sta drugje, sta tudi v Ljubljani, kupčije delata dobre le pri zaljubljenih ali vinjenih, kerim za denar nič ni in jim je še le drugi dan žal za denar, kar so ga zgubili na „hoch-nieder“ ali „unter hundert“; pri pametnih in treznih pa ne moreta nič zaslužiti, čeravno sta se zdaj že tudi slovenski naučila. Zato čedalje manj vidiš teh tičev po po Ljubljani. Lah (ali „lak“, kakor mu pravijo) je čisto nenavadna žival, ki le tukaj s svojimi sladkarijami zaslužen denar iz dežele nosi in pošilja. Čeravno je nadležen in nisi v nobeni gostilni ali kavarni varen pred njim, kakor pred onima dvema ne, ti vendar nič ne stori in za „Italia irredenta“ še ne ve ne.

Je pač še nekoliko drobnejših slik, ki dajó Ljubljani sedanje lice, vendar niso tako karakteristične, da bi Ljubljana po njih izdatno različna bila od drugih mest enake vrste. Vojaki in policaji so v vsakem mestu enaki, ravno tako delavci, obrtniki in rokodelci, pa še marsikaj drugega. Toraj naj pade zagrinjalo čez moške slike in naj pridejo na vrsto ženske.

(Dalje prih.)

civilil ponoči, kar je turški hišni gospodar čul. Drugi dan prileti in grozi konzulu, da bode hišo požgal, ako prasca brzo iz mesta ne spravi. Moralo se je zgoditi, ker zavoljo prasca pri-vrelo je vse mesto v konzulat.

Pripovedoval mi je starec tudi o grdih, bolj že živinskih zločinih turških ter med drugim pravil, koliko otrok je zmirom po Miljučki in Bosni plavalo in to še pred ustankom, ko-liko zopet da je bilo razpoloženih ponoči, in tega vsega krivi so bili kristijani. Turška oblast je preiskavala nedolžna krškanska de-kleta in žene, ali turških hiš ni se nikdo upal preiskavati; in ravno tam godilo se je naj-grozovitnejše. Turška dekleta so najrazuzda-nejša, posebno od premožnih starišev, ravno tako žene. Njih banije bile so sastanak vsa-kojakih pregreh. Zvedeti pak ni se moglo ni-česar, akoravno so sosedinje marsikaj vidile in tudi prepričane bile o resnici, ali govoriti o tem niso smele.

Takih in enakih nepretiranih dogodkov, koje sem od poštenjaka čul, mogel bi Vam na-šteti polno, ali zadostuje naj častitim bralcem za danes to. Prilичno vam bom več takih raz-govorov popisal.

Domače novice.

V Ljubljani 24. maja.

(Volitve za državni zbor) se bodo skoro gotovo vršile že v drugi polovici prihodnjega mesca. Nemčurji so že povsod na nogah, toraj tudi narodnjaki ne spimo! Za Kranjsko se je sestavil glavni volilni odbor v Ljubljani, ki bo dal prav kmalu kaj o sebi slišati. Za zdaj omenimo le, da je vse, kar se po nemških časnikih trosi o tem, izmišljeno, toraj takim kavkam ni treba ničesar verjeti. Tudi po dru-gih deželah slovenskih so se sestavili volilni odbori.

(Upravilno svetovalstvo banke „Slavije“) je, kakor tudi beremo v poslednjem letnem sporočilu, z ozirom na to, da se je zavod po-slednja leta z nekterih strani na vse mogoče načine napadal in sumničil, odstopilo svojo vsled §. 32—IV mu pripadajočo pravico kon-trole vsem onim bankinim členom, ki imajo pravico občnih zborov se udeleževati. Vsled tega ima vsak tak bankin člen pravico ke-darkoli priti v bankine pisarne in kontrolirati ne le redno in reelno poslovanje, ampak tudi skontirati blagajnico. Razume se samo po sebi, da se tukajšnji bankini členi zamo-rejo te pravice posluževati nasproti ljublan-skemu glavnemu zastopu. — Iz tega sklepa bankine uprave sledi vsakakor, da je njeno poslovanje tako, da se jej ni treba bati nika-koršne javne kontrole; občinstvo naše pa se utegne raje zavarovati pri zavodu, čegar pi-sarne sme vedno kontrolirati, kakor pri kacem drugem.

(Dunajsko zavarovalno društvo „Donau“) ktero se je udomačilo na Kranjskem še le poslednja leta, kar mu je gosp. Peter Gras-selli zastopnik za našo deželo, je vlani vsega skupaj 286.219 gl. 27 kr. dobička imelo. Redni občni zbor je društvenemu vodstvu za ta si-jajni vspeh toplo zahvalo in priznanje izrekel ter sklenil, da delničarji od tega do-bička dobodo po 30 gl. za vsako delnico ali po 15 od sto; za rezervni fond se je odločilo 58.619 gl. 64 kr., za druge namene v smislu društvenih pravil 35.171 gl. 79 kr., ostanek pa t. j. 42.427 gl. 84 kr. je prihranjen za tekoče leto. — O priliki bodemo društveni letni račun bolj na drobno posneli, pa že iz tega, kar smo danes na kratko navédli, se raz-

vidi, da je društvo „Donau“ ena prvih in naj-trdnjših zavarovalnic, ktera po polnem vse zaupanje zasluži.

(„Brencelj“) pride dve številki debel in posebno bogat v začetku prihodnjega tedna na svitlo, ker se je zavoljo raznih zadreg za ne-koliko dni zakasnil.

(Zavoljo ponarejanja desetakov) so vče-raj prijeli dva mlada človeka, kamnopolca J. in stavca K., ki sta tiskala na svojem domu desetake in v četrtek jela jih izdajati. Pona-rejeni so neki, kar se tiče tiska, prav dobro. Na domu enega teh so našli vso pripravo in več že gotovih bankovcev, ktere sta bila na-menila za binkošne praznike za Postojno in Trst. Zdaj bota pač letošnje in še marsiktere binkošne praznike preživela pod ključem.

(Predstave umetnika Caperte) so bile še precej dobro obiskovane, dopadale so posebno meglene podobe in magične poskušnje. Zdaj je umetnik že šel z Ljubljane.

(Vstrelil) se je včeraj feldvebelj G. našega domačega polka v šentpeterski kasarni. Vzrok je bil menda nesrečni denar.

Razne reči.

— Za kardinale so bili od sv. Očeta v zadnjem konzistorju izvoljeni: Nadškof Olo-muški deželni grof Miroslav Fürstenberg, nadškof Toluški Julian Desprez, škof Ka-loški Ludvik Haynald, škof Poitierski Ludvik Pie škof Portugalski Americus Ferreira des Santos Silva, škof Albenški Kajetan Alimonda, angleški učenjak Janez Newman, profesor v Würzburgu Jožef Hergenröther, dominikanski rektor Tomaž Zigliari v Rimu in brat pape-žev Jožef Pecci, načelnik vatikanske knjižnice.

— Iz Savla — Pavel. Zamrli vred-nik „N. Fr. Presse“ Etienne, povsem zagrizeni neprijatelj českega naroda, objavil je kratko pred smrtjo svoje nazore, ter izrekel, da je za blagor avstrijske države potrebno, da se poravna s českim narodom. Svoje misli o tem izrazil je svojemu podvredniku ter ga opomi-njal, naj se vravnanje s Čehi pridno nadaljuje in doseže.

Tedaj to pojde. — Ali kaj? No, vslišana bode popolno naša prošnja, ktero bodemo ta mesec k sv. Ivanu Nepomuku pošiljali:

Svatý Jane z Nepomuku,
Drž nad nami stražnou ruku
At' nám Bůh dá, přál Tobě
By náš jazyk neshnil v hrobě.

To je, da se tudi nam Slovanom na Če-skem in Moravskem dade pravo in pravica, ter mu ne bode trebalo vedno in vedno zastonj moledovati Memcev in Madjarov:

Gewähret mir die bitte
Zu sein in euerem bunde der dritte.

To ti je bilo trpenja, dok niso naše sile dozorele — do resnice. Tudi na našega milega Jana Nepomuškega zložili so anekdoto, ker je bil Čeh. Tudi sicer duhoviti pisatelj in nemški duhovnik dr. Alban Stolz, zavozil jo je v sodbi o Čehih, ter je pozabil, da je kristjan in katolik, — zabavljaj in blatil jih je v svo-jem delu „dürre Kräuter“, kakor je to v Beči od svojih bratov slišal.

Tedaj to pojde! Cesar sam označil, je de-putaciji deželnega odbora českega, da želi dr-žavopravni razpor kar najhitreje možno do-končati. — Dr. Rieger pojavivši se dne 23. m. m. v cesarskem gradu, bil je predmet občne pozornosti; poslanci iz vseh strani so hiteli ga pozdraviti. Staroznani vitez Šmerling pokazal se je na večer pri soareji v cesarskem gradu, prisidši kot častni polkovnik v uniformi pra-gkih narodov, ki so drug zraven druge po-

klicani delati zaščitje svoje cesarju, ki pa imajo tudi brez izjeme poklic do svojih pravic.

Tudi na tujem vzbudila je ona slavnost občno pozornost angleške „Times“ pravijo: Avstrijski cesar zaslužil si je to ljubav od svojih narodov, ne samo z dostojnim prena-šanjem nebrojnih nezgod, marveč tudi z mo-drim in dobrotljivim gospodarenjem. Zahvala cesarjeva, ktero je minister Taafe vsem, vsem narodom dal oznaniti, je zelo pristrčna. Ko bi pač vendar enkrat že lahko rekli: Kdor vztraja do konca, bode rešen.

Na dan srebrne poroke Nj. V. poslali so tudi Čehi in Moravci stanujoči v Parizu de-putacijo k gr. Beust-u z čestitko. Deputacija govorila je česko in nemško. Poslanec jim je odgovoril, da je cesar prepričan lojalnosti Če-hov. Pustil je deputacijo sesti, ter je poudarjal v daljšem razgovoru posebno to, da vé, da ga Čehi nemajo radi, če tudi je imel vravnanje s Čehi vedno na srci, zavoljo tega pa se je v zvezi z ranjnim baronom Kellerspergom po-gajal z Rieger-om. Dalje pravil je, da se ni-kedar ni tako delal, kakor bi hotel Slovane k zidu pritiskati, kar se osobito njemu pri-pisuje. Tako vidimo, da se tudi grof Beust že k Čehom nagiblje; ali na tej njegovi poti moral bo še nekoliko zavirati ono, kar je rekel Goluhovskemu (prima regula juris: quod fecisti nega). Imel bi se imel bi se imenovati krstnim imenom Gelazij (γελάσιος = rideus), vedno sme-jóč se, ker se vedno igrava smehlja okoli ustnic, to pa — kakor deje „Vaterland“ — zaradi tega, ker je njemu — tujcu in prote-stantu — bila izročena skrb naše monarhije, ter nam je on državo razpolil na dva dela.

Da dualizem ne donaša dobrega sadu, raz-vidno je iz vsega podjetja; kamor pogledaš, povsodi je le želja, da se probudi Avstrija na federalističnem stališču. — In če se to zgodi, bode svatba raznih avstrijskih narodov med soboj tako radostna, kakor je bila sedaj sre-brna cesarja in cesarice. Daj Bog! da doča-kamo to brzo! Gledé na Madjare bi morali pač še dolgo čakati — ali Bog zna vse prav urediti — Madjar preminiva — Bog pa menjava!

Telegrafične denarne cene 23. maja.

Papirna renta 68.50 — Srebrna renta 70.25 — Zlata renta 80.50 — 1860letno državno posojilo 125.25 Bankine akcije 845 — Kreditne akcije 266.25 — London 117.30 — — Ces. kr. eskini 5.54. — 20-frankov 9.36

Matevž Schreiner,

pasar v Ljubljani na Št. Peter-skem predmestju

se priporoča p. i. cerkvenim predstojništvom, zlasti častiti duhovščini, za izdelovanje raz-nih monštranc, kelihov, svečnikov, škropilni-kov, kadilnic, križev, zvezd za bandera, in za vsa pasarska dela sploh, pri katerih zlasti gleda na dobro pozlačevanje v ognju in na kolikor mogoče nizko ceno. (1)

M. Lentsche jun.,

prodajalnica specerijskega in ma-terijalnega blaga,

(Preširnov trg tik železnega mostu.)

priporoča svojo veliko zalogo barv za sobne malarje in mastilce, kakor tudi čopiče (pinzelne) vsake velikosti, fin firmož, vlažno laneno olje po najnižji ceni.

Špecerijsko blago

se dobiva na drobno in debelo po (2) najugodnejših pogojih.